

Г.А.Харытончык, *ст.выкладчык*

“THINK AND TALK” — ВУЧЭБНАЯ ПРАГРАМА ДЛЯ САМАСТОЙНАГА НАВУЧАННЯ

Інтэнсіўнае развіццё сучасных інфармацыйных тэхналогій стала вынікам з’яўлення новых сродкаў у навучанні замежным мовам. Гэта мультымедыйныя навучальныя праграмы, запісаныя на кампакт-дысках, большая частка якіх прызначана для самастойнай работы ў камп’ютэрным класе або дома. Такія праграмы распрацоўваюцца як замежнымі, так і айчыннымі спецыялістамі ў сферы новых тэхналогій.

У артыкуле выкладзены некаторыя вынікі выкарыстання вучэбных матэрыялаў у самастойным навучанні пры дапамозе камп’ютэра на прыкладзе мультымедыйнага курса “Think and talk”, паказана таксама павышэнне эфектыўнасці навучальнага працэсу пры ўмове ўзаемасувязі самападрыхтоўкі і групавых заняткаў у камп’ютэрнай сгудыі.

Курс грунтуецца на нямецкай версіі серыі вучэбных праграм “Think and talk” ад Hyper Glot. “Think and talk” складаецца з 50-ці сцэн, дзякуючы якім навучэнец набывае грунтоўныя базавыя веды па нямецкай мове. У 50-ці лекцыях адпрацоўваюцца такія граматычныя тэмы, як “Wortfolge im einfachen Satz”, “Präsens”, “Perfekt”, “Imperfekt”, “Futurum” і інш. Змест гутарковых тэм адпавядае іх зместу ў звычайных падручніках на нямецкай мове з заўвагай, што ў дадзенай праграме не разглядаюцца тэмы “Reisen”, “Sehenswürdigkeiten der Städte”, асноўнымі ж з’яўляюцца тэмы “Beruf”, “Gesellschaftliche Anlässe”, “Bürosituationen” і інш.

“Think and talk” — вучэбная праграма для самастойнага навучання, распрацаваная па методыцы Берліца. Ва ўступнай тэме адзначаецца, як пры дапамозе ўказанай праграмы можна

дасягнуць поспеху. Кожная з 50-ці сцэн разбіта на чатыры этапы. Важнымі ў навучанні з'яўляюцца навывкі.

На першым этапе "Listen and understand" навучэнцу прэзентуецца тэкст урока акустычна. Тэкст прад'яўляецца ў музычным суправаджэнні або графічна ў выглядзе простых малюнкаў, якія выкарыстоўваюцца сістэмна для семантызацыі (ціканне гадзінніка, выстукванне пішучай машынкi, шум аўтамабіля, які пад'язджае, і г.д.). Студэнт, дзякуючы мнагакратнаму праслухоўванню і далейшай рэпрадукцыі фраз тэксту або адказваючы на заданыя пытанні, падводзіцца да поўнага разумення тэксту. На другім этапе "Read" студэнт мае магчымасць чытаць тэкст, які да гэтага яму быў прэзентаваны акустычна. Камп'ютэрная тэхніка дазваляе дакладна пераказаць асобныя месцы ў тэксце або паўторна праслухаць іх.

Пры гэтым гарантуецца, што ўрываек для праслухоўвання цалкам адпавядае вызначанаму ўрыўку з тэксту сцэны.

На этапе "Write" студэнтам дыктуюцца кароткія, вольна выбраныя з тэксту сказы. Яны маюць магчымасць мнагакратна праслухаць прадыктаванае, перш чым запішуць пачутае. Запісаную версію праслуханага можна параўнаць з узорам, які падаецца на экране.

На чацвёртым этапе, некалькі аптымістычна названым "Think and talk", навучэнцы не толькі павінны мэтанакіравана перадаваць асобныя сказы, але і самастойна адказваць на ўключаныя ў тэкст пытанні (прычым у адрозненне ад першага этапу навучэнцы могуць надыктаваць і праслухаць свае выказванні), акрамя таго, вольна гаварыць. Гэты від работы нагадвае паўтарэнне праслуханага ў аўдыёлабараторыі, аднак з тым адрозненнем, што прад'яўлены акустычна тэкст у любы момант можа быць заменены напісаным; навучэнец не павінен апрацоўваць яго лінейна, ён мае магчымасць вольна пераказваць змест.

Вольнае, асацыіраванае гаварэнне, пры якім навучэнец можа выказаць усё, што думае, не назіралася раней у студэнтаў, якія навучаліся па традыцыйнай метадцы.

Такім чынам, кожная з 50-ці сцэн разбіта на чатыры этапы — слуханне, чытанне, пісьмо і гаварэнне. Тэксты ў некаторых сцэнах дапоўнены граматычнымі табліцамі або практыкаваннямі, якія выконваюцца навучэнцам самастойна. Усе сцэны дадзенай вучэбнай праграмы забяспечаны слоўнікам. Недахоп слоўніка ў тым, што зыходнай мовай тут з'яўляецца англійская.

Такім чынам, самастойная работа навучэнца з дапамогай камп'ютэрнай вучэбнай праграмы “Think and talk”, дзе работа з тэкстам складае значную частку, характарызуецца пэўнымі фактарамі.

Падрыхтоўка тэксту, якая на звычайных занятках звязана з папярэднім зняццем цяжкасцей, увядзеннем новых слоў, пераказам зместу тэксту выкладчыкам, у гэтым выпадку залежыць ад адказнасці навучэнцаў. Прычым навучэнцу дадзена магчымасць больш інтэнсіўна заняцца тымі этапамі вучэбнага працэсу, якія яму падаюцца найбольш важнымі. Навучанне ў камп'ютэрным класе дазваляе ажыццяўляць індывідуалізацыю працэсу навучання.

Важным з'яўляецца тое, што работа з вучэбнай праграмай у камп'ютэрным класе прыносіць задавальненне. Навучэнец актыўна працуе з тэкстам, “прабываючы” яго самастойна і вывучаючы больш дэталёва асобныя месцы. Тым самым ён інтэнсіўна працуе над тэмай, якая, магчыма, у “нармальнай” прэзентацыі ў падручніку была б для яго нецікавай, адначасова працуе над вымаўленнем, лексікай і граматыкай.

Абыходжанне з тэкстам пры гэтым з'яўляецца больш вольным, раскаваным.

Праблемы з правапісам і граматыкай, што ўзнікаюць падчас выканання практыкаванняў, губляюць свой драматызм, дзякуючы гульнявой форме практыкаванняў.

Выкарыстанне сучасных камп'ютэрных студый для вывучэння замежных моў уключае вопыт мультымедычных сродкаў навучання і дазваляе набываць новы вопыт навучання, які можна аднесці да цалкам матываванага.

Гэты вопыт сведчыць, што навучэнец з дапамогай выкладчыка сам вызначае шлях і тэмп навучання. У такой сітуацыі роля выкладчыка некалькі змяняецца ў параўнанні з яго роляй пры традыцыйнай форме ўрока.

Менавіта камбінаванне самастойнага навучання з традыцыйнымі заняткамі ўяўляецца эфектыўным. Мэта дадзенай вучэбнай праграмы — даць пачатковыя веды па нямецкай мове, якія дазваляць студэнтам прыступіць да больш прасунутага этапу навучання, задача ж выкладчыка ў тым, каб гэтыя новыя формы ў працэсе навучання замежнай мове зрабіць эфектыўнымі.

Выкарыстанне новых тэхналогій дапамагае навучальным установам перайсці ад традыцыйных метадаў выкладання матэрыялу да больш сучасных, якімі карыстаюцца ў краінах Еўропы, Амерыкі і інш. Новыя інфармацыйныя тэхналогіі ўносяць адпаведныя змены ў навучанне замежным мовам, робяць яго эфектыўным і дастаткова цікавым.